

**2. prosinec 2002**

# **ČESKÉ ZEMĚ V LETECH 1849 - 1914**

## **OTÁZKY 1. KOLA**

(zakroužkujte dle Vašeho názoru správnou odpověď)

autor : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

- 1. otázka** : V době, kdy byl Karel Havlíček Borovský internován v Brixenu, **si s ním nebál dopisovat** :
- a) František Palacký
  - b) K. J. Erben
  - c) V. V. Tomek
  - d) J. E. Purkyně
- 2. otázka** : V roce 1857 byl založen Rakouský spolek pro chemickou a hutní výrobu, který stál na počátku prudkého rozvoje chemického **průmyslu. Zakládací akt se konal** :
- a) v Ostravě
  - b) v Ústí nad Labem
  - c) v Litvínově
  - d) v Mostě
- 3. otázka** : V roce 1858 byl na pražském Malostranském náměstí odhalen **pomník rakouskému vojevůdci českého původu** :
- a) J. J. V. Radeckému z Radče
  - b) Janu Jeníkovi z Bratřic
  - c) Karlu Schwarzenbergovi
  - d) Jiřímu Jabůrkovi
- 4. otázka** : Dne 2. října 1860 vyšlo první číslo politického listu českých liberálů. **Jeho název zněl** :
- a) Národní listy
  - b) Čas
  - c) Národní politika
  - d) Pokrok
- 5. otázka** : K plnému zrovnoprávnění židovského obyvatelstva v českých zemích **došlo na základě** :
- a) Říjnového diplomu z roku 1860
  - b) únorové ústavy z roku 1861
  - c) protestantského patentu z roku 1861
  - d) prosincové ústavy z roku 1867

- 6. otázka :** V roce 1862 byla založena tělocvičná vlastenecká organizace Sokol. **K jejím zakladatelům nepatřil :**
- a) Miroslav Tyrš
  - b) Jindřich Fügner
  - c) Jan Helcelet
  - d) Josef Scheiner
- 7. otázka :** Prusko - rakouskou válku v roce 1866 rozhodla bitva u Hradce Králové. **Velitelem rakouských sborů byl :**
- a) J. J. V. Radecký z Radče
  - b) H. von Moltke
  - c) L. von Benedek
  - d) K. von Hötzenndorf
- 8. otázka :** Na protest proti rakousko - uherskému vyrovnání roku 1867 vykonali přední čeští liberální politikové v květnu téhož roku demonstrativní **návštěvu :**
- a) Francie
  - b) Polsko
  - c) Rusko
  - d) Itálie
- 9. otázka :** Dne 16. května 1868 se v Praze konala slavnost položení základního kamene Národního divadla. Ke stejnému datu se v Praze tradičně **konala pout' u příležitosti svátku :**
- a) sv. Víta
  - b) sv. Jana Nepomuckého
  - c) Nanebevstoupení Páně
  - d) Božího těla
- 10. otázka :** K rozštěpení české národní strany na tzv. mladočechy a staročechy **přispěla :**
- a) rivalita mezi F. Palackým a F. L. Riegrem
  - b) odlišné názory na rakousko - uherské vyrovnání
  - c) spory o Rukopis královédvorský a zelenohorský
  - d) rozdílné názory na polské protiruské povstání roku 1863
- 11. otázka :** Po svém návratu do Čech založil Vojta Náprstek spolek zaměřený na širší společenské uplatnění žen. **Sdružení se jmenovalo :**
- a) Minerva
  - b) Modrá punčocha
  - c) Americký klub dam
  - d) Vlastenecké a pokrokové sdružení českých paní a panen
- 12. otázka :** Proti tzv. fundamentálním článkům, které císař v říjnu 1871 odmítl **akceptovat, se postavili uherští politikové, v jejichž čele stál :**
- a) Koloman Tisza
  - b) Gyula Andrássy
  - c) Lajos Esterházy
  - d) Ferencc Török

- 13. otázka :** **Ustavujícího sjezdu celorakouské dělnické strany sociálnědemokratické se v dubnu 1874 zúčastnilo také deset Čechů. Sjezd se konal :**
- a) v Eisenachu
  - b) v Neudörflu
  - c) v Haimfeldu
  - d) v Brně
- 14. otázka :** **Oficiální název mladočeské strany ustavené v prosinci 1874 zněl :**
- a) Národní strana svobodomyšlná
  - b) Národní strana práce
  - c) Strana mladočeská
  - d) Strana radikálně pokroková
- 15. otázka :** **Životní dílo Františka Palackého dokončené na jaře 1876 se jmenuje :**
- a) Dějiny národa českého
  - b) Dějiny národa českého v Čechách i v Moravě
  - c) Dějiny národa českého v českých zemích
  - d) Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě
- 16. otázka :** **Obliba neorenesance v české architektuře 60.- 90. let 19. století (např. Národní divadlo, Národní muzeum) vyjadřovala :**
- a) příklon k humanitním ideálům
  - b) dovršení snah národního obrození
  - c) obdiv k italské kultuře 14. - 16. století
  - d) obdiv k tzv. zlatému věku české předbělohorské kultury
- 17. otázka :** **K vědeckým fórům skupiny českých profesorů po rozdělení pražské univerzity na českou a německou náležel časopis :**
- a) Krok
  - b) Pokrok
  - c) Světozor
  - d) Athenaeum
- 18. otázka :** **Autorem provokující úvahy *Naše dvě otázky* zveřejněné roku 1886 na stránkách Času byl :**
- a) T. G. Masaryk
  - b) Jan Herben
  - c) Hubert Gordon Schauer
  - d) Arnošt Procházka
- 19. otázka :** **Kritiky pravosti *Rukopisů královédvorského a zelenohorského* byla tato čtveřice učenců :**
- a) O. Hostinský, Z. Nejedlý, P. J. Šafařík, I. J. Hanuš
  - b) J. Gebauer, F. Palacký, V. V. Tomek, J. E. Vocel
  - c) V. Vlček, J. Vlček, J. Goll, V. Šafařík
  - d) J. Goll, O. Hostinský, J. Gebauer, J. Pekař

- 20. otázka :** V květnu 1889 byl založen významný hutní podnik Poldina huť, který mnohokrát (např. v dílech Bohumila Hrabala) vstoupil do literatury. **Tato huť byla vybudována :**
- a) v Ostravě
  - b) v Brně
  - c) v Kladně
  - d) v Králově Dvoře u Berouna
- 21. otázka :** **Ve volbách do říšské rady roku 1891 utrpěla drtivou porážku strana :**
- a) staročeská
  - b) mladočeská
  - c) agrární
  - d) lidová
- 22. otázka :** **U příležitosti Všeobecné zemské jubilejní výstavy v pražské Stromovce roku 1891 nevznikla tato stavba :**
- a) Průmyslový (Sjezdový) palác
  - b) rozhledna na Petříně
  - c) zrcadlové bludiště
  - d) Obecní (Reprezentační) dům hlavního města Prahy
- 23. otázka :** **Pro přelom 80. - 90. let 19. století byla příznačná politická a kulturní aktivita mladé české generace, jejímž příslušníkem se říkalo :**
- a) boží bojovníci
  - b) české děti
  - c) boucharoni
  - d) pokrokáři
- 24. otázka :** **Autorem slavné stati *Bestia triumphans* protestující proti necitlivé asanaci staré Prahy byl :**
- a) F. X. Šalda
  - b) Vilém Mrštík
  - c) Jiří Karásek ze Lvovic
  - d) T. G. Masaryk
- 25. otázka :** **V polovině devadesátých let 19. věku začaly vycházet nové, myšlenkově a umělecky průbojné časopisy. Jeden z uvedených titulů měl však podstatně delší tradici :**
- a) Lumír
  - b) Volné směry
  - c) Rozhledy sociální, politické a literární
  - d) Moderní revue
- 26. otázka :** **V červnu 1894 byly vyhlášeny rozsudky nad členy neexistující organizace Omladina. Řada odsouzených se prý do vězení dostala na základě údajných zpráv domnělého konfidenta, který podezření vůči své osobě zaplatil smrtí. Byl jím :**
- a) K. S. Sokol
  - b) Rudolf Mrva
  - c) Antonín Hajn
  - d) František Modráček

- 27. otázka** : V roce 1895 vydal T. G. Masaryk knihu, která později vyvolala bouřlivou diskusi. Dílo se jmenovalo :
- a) Jan Hus
  - b) Česká otázka
  - c) Otázka sociální
  - d) Sebevražda
- 28. otázka** : První volby do říšské rady na základě zákona o všeobecném hlasovacím právu se konaly roku :
- a) 1907
  - b) 1897
  - c) 1905
  - d) 1906
- 29. otázka** : Prosincové bouře roku 1897 v Praze byly reakcí na :
- a) jmenování úřednické vlády Paula Gautsche
  - b) zavedení tzv. Stremayrových jazykových nařízení
  - c) zavedení tzv. Gautschových jazykových nařízení
  - d) vyhlášení stanného práva
- 30. otázka** : Na konci 19. století došlo k odštěpení některých proudů z mladočeské strany a ustavení několika nových politických stran. Mladočeský základ neměla strana :
- a) národně sociální
  - b) agrární
  - c) křesťansko sociální
  - d) realistická
- 31. otázka** : V roce 1899 byl založen Český výbor olympijský. Hlavním iniciátorem jeho vzniku byl :
- a) Karel Pešek - Káďa
  - b) Jiří Rösler - Ořovský
  - c) Jiří Guth - Jarkovský
  - d) František Janda - Suk
- 32. otázka** : Na počátku tzv. hilsneriády byla vražda Anežky Hružové, usmrcené o Velikonocích 1899 nedaleko města :
- a) Jihlavy
  - b) Pelhřimova
  - c) Polné
  - d) Poličky
- 33. otázka** : Hlavním kulturním centrem českých Němců na přelomu 19. - 20. století bylo město, které se německy jmenuje :
- a) Eger
  - b) Aussig
  - c) Reichenberg
  - d) Karlsbad

- 34. otázka :** **Tiskovým orgánem mladočeské strany byl list :**  
a) Hlas národa  
b) Právo lidu  
c) Národní listy  
d) České slovo
- 35. otázka :** **Počátkem 20. století byl několikrát na Nobelovu cenu za literaturu bezúspěšně nominován spisovatel :**  
a) Karel Václav Rais  
b) Josef Svatopluk Machar  
c) Jaroslav Vrchlický  
d) Svatopluk Čech
- 36. otázka :** **V roce 1908 se v Praze uskutečnil II. slovanský (někdy zvaný též přípravný) sjezd reagující na velkoněmecké nebezpečí. Výrazným českým představitelem neoslavistického směru byl :**  
a) Josef Kaizl  
b) Bohumír Šmeral  
c) F. L. Rieger  
d) Karel Kramář
- 37. otázka :** **V letech 1910 - 1912 vstoupil do vrcholné fáze velký vědecký, leč politicky podbarvený spor :**  
a) o pravost legendy tzv. Kristiána  
b) o Manifest české moderny  
c) o umělecký odkaz Vítězslava Háška  
d) o smysl českých dějin
- 38. otázka :** **V roce 1911 působil v Praze jako vysokoškolský učitel světově proslulý vědec :**  
a) Niels Bohr  
b) Frédéric Joliot - Curie  
c) Albert Einstein  
d) Ernest Rutherford
- 39. otázka :** **V roce 1913 byl rozpuštěn český zemský sněm. Stalo se tak vládním výnosem, jemuž se říká :**  
a) svatodušní patenty  
b) velikonoční patenty  
c) silvestrovské patenty  
d) anenské patenty
- 40. otázka :** **Arcivévoda František Ferdinand d'Este podlehl 28. června 1914 v Sarajevu atentátu spolu s manželkou :**  
a) Kateřinou Šternberkovou  
b) Pavlou Schwarzenbergovou  
c) Žofií Chotkovou  
d) Johanou Nosticovou

---

**poznámka :** správná odpověď = **1 bod** (maximální počet bodů - **40**)

## **SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. KOLA**

- 1 a = František Palacký
- 2 b = v Ústí nad Labem
- 3 a = J. V. V. Radeckému z Radče
- 4 b = Čas
- 5 d = prosincové ústavy z roku 1867
- 6 d = Josef Scheiner
- 7 c = L. von Benedek
- 8 c = Ruska
- 9 b = sv. Jana Nepomuckého
- 10 d = rozdílné názory na polské protiruské povstání z roku 1863
- 11 c = Americký klub dam
- 12 b = Gyula Andrassy
- 13 b = v Neudörflu
- 14 a = Národní strana svobodomyslná
- 15 b = Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě
- 16 b = dovršení snah národního obrození
- 17 d = Athenaeum
- 18 c = Hubert Gordon Schauer
- 19 d = J. Goll, O. Hostinský, J. Gebauer, J. Pekař
- 20 c = v Kladně
- 21 a = staročeská
- 22 d = Obecní (Reprezentační) dům hlavního města Prahy
- 23 d = “pokrokáři”
- 24 b = Vilém Mrštík
- 25 a = Lumír
- 26 b = Rudolf Mrva
- 27 b = Česká otázka
- 28 a = 1907
- 29 a = jmenování úřednické vlády Paula Gautsche
- 30 c = křesťansko sociální
- 31 c = Jiří Guth - Jarkovský
- 32 c = Polné
- 33 c = Reichenberg
- 34 c = Národní listy
- 35 c = Jaroslav Vrchlický
- 36 d = Karel Kramář
- 37 d = o smysl českých dějin
- 38 c = Albert Einstein
- 39 d = anenské patenty
- 40 c = Žofií Chotkovou

# ČESKÉ ZEMĚ V LETECH 1849 - 1914

## OTÁZKY 2. KOLA

(doplňte správnou odpověď)

**1. otázka :** Součástí modernizace poštovního styku bylo od roku 1850 (kromě užívání telegrafu pro soukromou korespondenci) **také zavedení** :

.....

**2. otázka :** **V roce 1855 vyšel z podnětu J. V. Friče literární almanach** :

.....

**3. otázka :** Dne 29. července 1856 zemřel v Praze Karel Havlíček Borovský. **Příčinou jeho úmrtí bylo onemocnění** :

.....

**4. otázka :** Zakladatelem vědeckého oboru genetiky byl moravský Němec a člen **řádu augustiniánů** :

.....

**5. otázka :** První novodobou česky psanou encyklopedií, která začala vycházet roku 1860, byl :

.....

**6. otázka :** Pro nástup českého průmyslu byl charakteristický rozvoj potravinářských odvětví. Vedle pivovarnictví dosáhlo největší **proslulosti a úspěchů** :

.....

**7. otázka :** Pro neúčast českých poslanců na říšské radě v letech 1863 - 1879 se vžilo **označení** :

.....

**8. otázka :** V roce 1865 uveřejnil František Palacký v deníku Národ sérii článků, v nichž reagoval na chystané rakousko - uherské vyrovnání. **Knižně vyšly tyto stati pod názvem** :

.....



- 9. otázka** : Pro období zápasu za české státní právo byla příznačná početně navštěvovaná shromáždění, pro něž se ujalo pojmenování :  
.....
- 10. otázka** : V roce 1872 byl na schůzce českých literátů usvědčen jako konfident rakouské tajné policie novinář a spisovatel :  
.....
- 11. otázka** : Dne 29. června 1875 zemřel na Pražském hradě poslední korunovaný český král :  
.....
- 12. otázka** : Dne 12. dubna 1878 se uskutečnil ustavující sjezd Československé sociálně demokratické strany v břevnovském hostinci (název) :  
.....
- 13. otázka** : Nejslavnějším parlamentním řečníkem z řad staročeků byl F.L. Rieger, mezi mladočechy v této oblasti vynikl (uveďte plné jméno) :  
.....
- 14. otázka** : Autorem proslulého výroku o husitech jako bandě lupičů a žhářů byl (uveďte plné jméno) :  
.....
- 15. otázka** : Během pobytu v Anglii vynalezl roku 1890 Antonín Klíč zdokonalenou tiskařskou techniku označovanou termínem :  
.....
- 16. otázka** : Pro dohody, kterými se česká konzervativní šlechta, staročesi a liberálové pokusili v lednu 1890 vyřešit česko - německé národnostní spory, se vžilo označení :  
.....
- 17. otázka** : V roce 1893 začal působit fotbalový klub, jehož kořeny souvisely s aktivitami studentů na pražské české univerzitě. Uveďte jeho název :  
.....

**18. otázka** : Součástí nástupu moderních směrů v 90. letech 19. století byla i kritika některých hodnot a autorit české literatury. Autorem kritické stati na adresu Vítězslava Háška, pokládaného do té doby za jednoho z největších českých básníků, byl :

.....

**19. otázka** : **První automobil na teritoriu českých zemí byl roku 1897 vyroben :**

V .....

**20. otázka** : Před volbami roku 1911 založil Jaroslav Hašek recesistickou stranu, která se jmenovala :

.....

-----  
**poznámka** : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **40**)

## **SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. KOLA**

- |            |   |  |
|------------|---|--|
| 1. otázka  | = | poštovních známek                      |
| 2. otázka  | = | Lada - Nióla                           |
| 3. otázka  | = | tuberkulózou                           |
| 4. otázka  | = | Johann Gregor Mendel                   |
| 5. otázka  | = | Riegrův slovník naučný                 |
| 6. otázka  | = | cukrovarnictví                         |
| 7. otázka  | = | pasivní rezistence                     |
| 8. otázka  | = | Idea státu rakouského                  |
| 9. otázka  | = | tábory                                 |
| 10. otázka | = | Karel Sabina                           |
| 11. otázka | = | Ferdinand V.                           |
| 12. otázka | = | U Kaštanu                              |
| 13. otázka | = | Eduard Grégr                           |
| 14. otázka | = | Karel Schwarzenberg                    |
| 15. otázka | = | hlubotisk                              |
| 16. otázka | = | punktace                               |
| 17. otázka | = | Slavia                                 |
| 18. otázka | = | Josef Svatopluk Machar                 |
| 19. otázka | = | v Kopřivnici                           |
| 20. otázka | = | Strana mírného pokroku v mezích zákona |

# ČESKÉ ZEMĚ V LETECH 1849 - 1914

## OTÁZKY 3. KOLA

"A"

(doplňte v textu chybějící údaj)

autor : Mgr. Miroslav Stulák

**1. úryvek** : *Z řady vynikajících českých sportovců této doby připomeňme alespoň*

*Gustava ....., který se stal poprvé v roce 1903 absolutním mistrem Evropy a zahájil tak dlouhou skvělou zápasnickou kariéru, a vůbec prvního českého světového atletického rekordmana (1901)*

*a tvůrce všeobecně přijaté techniky .....*

*(vrhová disciplína) Františka Jandu-Suka.*

*(literatura : Dějiny Československa 1648 - 1918, SPN Praha 1990, str. 432)*

**2. úryvek** : *Dne 3. července 1866 utrpěla rakouská armáda rozhodující porážku v bitvě*

*u Hradce Králové (u Sadové). V červenci bylo uzavřeno v .....*

*příměří a 23. srpna v ..... konečný mír.*

*(literatura : Dějiny zemí Koruny české II., str. 101)*

**3. úryvek** : *19. června 1910 uskutečnil ing. J. Kašpar v ..... (město) na letadle vlastní konstrukce první veřejný let v českých zemích,*

*13. května 1911 pak uskutečnil proslulý let z .....*

*do ....., který se stal symbolickým začátkem českého letectví.*

*(literatura : Československé dějiny v datech, Svoboda 1986, str. 332)*

**4. úryvek** : *První mezinárodní triumf oslavil ..... (celé jméno) již roku 1881, shodou okolností opět v Paříži, na mezinárodní elektrotechnické výstavě. Musel si připadat jako ve snu : čtyři jeho obloukovky osvětlovaly společně se žárovkami velikého Edisona! - hlavní schodiště výstavního paláce, další čtyři pak rakouský pavilon.*

*(literatura : Toulky českou minulostí, VIII. díl, Via Facti 2000, str. 162)*

**5. úryvek** : *Po zavedení tzv. únorové ústavy roku 1860 se stal společný zákonodárný orgán - říšská rada - jakousi delegaturou jednotlivých zemských sněmů, do kterých byli poslanci voleni ve třech samostatných kuriích, a to kurii*

*..... + ..... + .....*  
*Příslušníci vysoké církevní hierarchie a rektori universit měli tzv. virilní hlasy, tj. byli nevolenými členy sněmu z titulu svého úřadu. Patřili sem*

*pražský ....., biskupové .....+ .....*

*+ ..... a .....*

*Karlovy university. Český sněm měl tehdy ..... (počet) poslanců.  
(povolená odchylka v počtu = + či - 50) .*

---

### **"B"**

(k jednotlivým literárním dílům správně doplňte autory)

- = **Křest svatého Vladimíra** : .....
- = **Krysař** : .....
- = **Arabesky** : .....
- = **Pohorská vesnice** : .....
- = **Smrt Hippodamie** : .....

---

### **"C"**

(jednotlivé pojmy spojte tak, aby spolu souvisely)

- |                        |                          |       |
|------------------------|--------------------------|-------|
| 1) Karel Sladkovský    | A) Antonín Švehla        | = 1 + |
| 2) sociální demokracie | B) Pout' Čechů do Moskvy | = 2 + |
| 3) T.G. Masaryk        | C) Česká akademie věd    | = 3 + |
| 4) Litomyšl            | D) Cheb                  | = 4 + |
| 5) Josef Hlávka        | E) "hilsneriáda"         | = 5 + |
| 6) František Palacký   | F) Bohumír Šmeral        | = 6 + |
| 7) Emil Škoda          | G) Bedřich Smetana       | = 7 + |
| 8) agrární strana      | H) mladočeské hnutí      | = 8 + |

---

**poznámka** : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **60**)

## SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. KOLA

### “A”

1. úryvek : Frištenského, hodu diskem
2. úryvek : Mikulově, Praze
3. úryvek : Pardubicích, z Pardubic, do Prahy
4. úryvek : František Křížík
5. úryvek : velkostatkářské + městské + venkovské, arcibiskup, litoměřický + královéhradecký + budějovický, rektor, 241

### “B”

Křest svatého Vladimíra	=	Karel Havlíček
Krysař	=	Viktor Dyk
Arabesky	=	Jan Neruda
Pohorská vesnice	=	Božena Němcová
Smrt Hippodamie	=	Jaroslav Vrchlický

### “C”

1 + H	Karel Sladkovský	=	mladočeské hnutí
2 + F	sociální demokracie	=	Bohumír Šmeral
3 + E	T.G. Masaryk	=	“hilsneriáda”
4 + G	Litomyšl	=	Bedřich Smetana
5 + C	Josef Hlávka	=	Česká akademie věd
6 + B	František Palacký	=	Pout' Čechů do Moskvy
7 + D	Emil Škoda	=	Cheb
8 + A	agrární strana	=	Antonín Švehla

